

Projekt felmérő tanulmány

Helyi termelők, helyi termékek piacra jutásának támogatása Kötegyánban

TOP-1.1.3-15-BS1-2016-00032

Kedvezményezett: Kötegyán Község Önkormányzata
5725 Kötegyán, Kossuth u. 33.

Készítette: Art Copy Studio Kft.
2020.

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés	3.
1.1 A tanulmány céljainak, témakörének meghatározása	3.
1.2 Előzmények	3-4.
1.3 Kötegyán rövid bemutatása	4-6.
2. Piac fejlesztési terv	6.
3. Az épület szerkezeti leírása	6-7.
4. Célkitűzések	7-9.
5. A keresleti/kínálati piac jellemzése Kötegyánban	9-10.
5.1 Helyi termelők értékelése	10.
5.2 Pontciális vevők, lehetséges elsődleges eladók (helyi lakosok) értékelése	10-16.
6. Bevásár vizsgálat	16-18.
7. Kapacitáskihasználtság	18.
8. További fejlesztési lehetőségek	
9. Összefoglalás	20.
9. Mellékletek	22-24.

1. Bevezetés

Kötegyán Község Önkormányzata a TOP-1.1.3-15 Helyi gazdaságfejlesztés c. pályázati felhívás keretében 100%-os támogatási intenzitású, vissza nem térítendő támogatásban részesült a meglévő, leromlott állapotú piactér területére történő piacssarnok kialakítására.

A tervezett helyi piac épülete érinti a területen található parkolóhelyek átépítését, a meglévő járda átépítését, az ingatlant érintő közműhálózat átépítését, bővítését, valamint a piacépület kialakítását, a hozzá kapcsolódó térburkolatokkal és tereprendezéssel együtt.

1.1 A tanulmány céljainak, témakörének meghatározása

A tanulmány célja, hogy Kötegyán Község Önkormányzata által megvalósított, TOP-1.1.3-15-BS1-2016-00032 azonosítószámú projektet értékeljük, az elért eredményeket kielemezzük, a megépült új piactér hozta-e az elvárt bérletsszámot, vagy esetleg elmaradt a kívánatostól. Szükséges elemezni a kapacitás kihasználtságát, megvizsgálni a lehetséges marketing tevékenységeket, illetve a jövőre vonatkozó fejlesztési lehetőségeket, javaslatokat.

A tanulmányban megismerhetjük a helyi termékeket, a fogyasztói (előadói, vevői) szokásokat, hagyományokat, adottságokat.

Megismerhetjük a piac üzemeltetésével, működésével kapcsolatos információkat, illetve a piacon árulni szándékozó személyek kötelezettségeit, teendőit az árusítás feltételeire vonatkozóan.

1.2 Előzmények

Kötegyán helyi hagyományai, helyi termékek, sajátosságok:
háztáji mezőgazdasági termékek eladása, - használt aprócikk adás-vétele,
önkormányzati mezőgazdasági áruk (pl.: tojás, zöldség) eladása, méz, virág,
koszorú, zöldség, ruha, használtcikk árusítása, őstermelők megjelenése, helyi gazdasági egységek kiszolgálása, határ menti régió: határokon átnyúló kereskedelem és turizmus elősegítése.

A helyi termékek előállításának fontossága nagy szerepet játszik egy helyi piac életében.

Ezek lehetnek élelmiszerek, egyéb mezőgazdasági termékek, kézműves termékek, stb.

Miért jó a helyi termék?

A helyi termék előállítása és értékesítése kedvez:

- a fogyasztóknak
- a termelőknek
- a helyi munkavállalóknak
- a települési önkormányzatnak
- a turisztikai kiszolgálóknak
- jövedelemtermelő képességnek
- javítja a lakosság életminőségét
- identitás erősítése, munkahelyteremtés
- a fogyasztók és termelők között szorosabb, bizalmi kapcsolat jön létre
- erősíti a társadalmi kohéziót és a közösségi szellemet

1.3 Kötegyán rövid bemutatása

Kötegyán környéke már a bronzkorban is lakott volt, erre utalnak a régészeti ásatásokból előkerült tárgyak, eszközök. A további feltárások során egy kelta sír is előkerült, ami azt mutatja, hogy a település helyén az i.e. III. században átmenetileg kelta törzsek is tartózkodtak. A falu határában halad el a szarmaták által 324 és 337 között épített, az Alföldet körbekerülő Csörsz-árok vagy más néven Ördögárok nyomvonala. A település kialakulása a honfoglalás idejére tehető. Első írásos említése 1213-ban, a Váradi Registrumban történik.

Nevét minden bizonnyal Gyán falu Kethe nevű birtokosáról kapta a XV. században. A török hódoltság alatt a falu elnéptelenedett, csak a XVII. század végén népesült be újra. Kötegyán 1951 óta tartozik Békés megyéhez, előtte századokon át Bihar vármegyéhez tartozott.

Kötegyán a Magyar-Román országhatár öblözetében fekvő zsáktelepülés.
Területe 42.28 km².

Az Alföld jellegzetes tájai a kötegyáni határban mind megtalálhatók: szikes legelők, rétek, szántóterületek, ligetes erdők, vizes élőhelyek, csatornák. A hidrológiai viszonyokat alapvetően a Gyepes csatorna határozza meg, mely hosszan kanyarog a falu határában. A kötegyáni vadászterület vadbőssége messze földön híres. A települést dolgos és barátságos emberek lakják, akiknek a múltja alapvetően a paraszti életformában és az ahhoz kapcsolódó kultúrában gyökerezik. Mára a gyérülő munkalehetőségek és a demográfiai mutatók kedvezőtlen alakulása sokakat a szülőföld elhagyására, vagy ingázásra kényszerítenek. Míg 2000. évben Kötegyán lakossága mintegy 1.600 fő volt, 2018. évre 1.500 fő alá csökkent.

Az egész településen kiépült a vezetékes ivóvíz-, gáz-, villany és telefonhálózat, 98%-ban szilárd útburkolattal és útalappal rendelkezik. A faluban az egészségügyi ellátás teljes körű a szociális és egészségügyi intézményen belül, 2003-tól bentlakásos idősok otthona is működik.

A településen Polgármesteri Hivatal, Posta, Határrendészeti Kirendeltség, Gyógyszertár, Orvosi Rendelő, Védőnői Szolgálat, Fogászati Rendelő, Húsbolt és 3 Élelmiszerbolt áll a lakosság rendelkezésére. A gyermekek a helyi Óvodában, majd a 8 osztályos Általános Iskolában szerezhetik meg az alapvető ismereteket, a Művelődési Ház és Könyvtárban színes ifjúsági programokon vehetnek részt. Az Általános Iskola mellett lévő park díszé a millennium emlékére állított Napóra. A településen egy Református templom, egy Római katolikus kápolna is található. A település látványossága a 2003-ban jelenlegi formájában kialakított Öko-tó és Öko-park, valamint a több mint 150 alkotásból álló kopjafa és faszobor gyűjtemény.

A településvezetők mindig fontosnak tartották a kapcsolat építését és ápolását a testvértelepülésekkel. A kötődés erősítése, szorosabbá fűzése érdekében 2004-ben Kápolnásfaluvá (Románia), 2008-ban Nagyölveddel (Szlovákia), 2011-ben pedig Zerinddel (Románia) kötöttek testvértelepülési együttműködési megállapodást.

A helyi kezdeményezésre kulturális értékeink megőrzése érdekében Kötegyánban 2013-ban megalakult a Hungarikum Klub, majd létrejött a Települési Értéktár Bizottság. A két szervezet a Kötegyáni Baráti Kör Egyesület tagjaival karöltve 21 db helyi értéket gyűjtött össze, melyek bekerültek a Helyi Értéktárba. A Békés Megyei Értéktár Bizottság 2018 szeptemberében mind a 21 db helyi értéket nyilvántartásba vette. Az értékek a következők:

Bihari lecsó, Elszármazottak találkozója, Fényes Imre emléktábla, Gellén Margit régiséggyűjteménye, Gyepes folyó, I. világháborús emlékmű, II. világháborús emlékmű, Kossuth szobor, Kötegyáni Asszonykórus, Kötegyáni kopjafa és faszobor gyűjtemény, Kötegyáni Vendégház, Művésztelep, Nagylegelő, Milleniumi Napóra, Öko-Park, Református templom, Római katolikus kápolna, Táncsics Emlékoszlop, Táncsics Emléktábla, Szőke Sándor, Ungvári Mihály.

2. Piac fejlesztési terv

Trianoni döntésig Nagyszalonta volt a központ, így a korábbi határon túli erős kötődések újra megszilárdulhatnak. Az állattenyésztés volt a fő tevékenység (szarvasmarha, ló, sertés).

A hely kialakításával újabb lehetőség lesz az ágazat fejlődésére. Ingatlan: a meglévő fák megtartásra kerülnek, a járda átépítésre kerül, újra gondolt felülettel, parkolók kialakítása, 30x14-15 m-es fedett piaccsarnok kialakítása, megújuló energiák felhasználása (napelem). Az épület minden tere megközelíthető lesz a mozgássérültek speciális igényeinek megfelelően (ütközésvédelem, küszöbmentesség, rámpák).

3. Az épület szerkezeti leírása:

Alapozás, szigetelés:

A csarnok pillérjei alatt kútalapok kerültek kiépítésre.

Sávalap betonminősége: C25/30, betonacél minősége: B500

Vasbeton pillérek: A csarnok keretállásait vasbeton pillérekből alakították ki.

Sávalap betonminősége: C25/30, betonacél minősége: B500

Tetőzet: A vasbeton pillérek tetejére ragasztott fatartóból készült szelemenek és keretállások kerültek.

A keretállások gyalult-csiszolt szaruzatot és lambéria borítást kaptak. Fedésként hódfarkú cserépborítást kapott.

Belső portálok:

A csarnok szükséges belső tereit fa szerkezetű, üvegportálokkal építettük.

Térburkolatok, járdák:

A térburkolatok 8 cm vastag beton térkőből épültek, alattuk 30 cm vastag tömörített zúzottkő agyazat és 5 cm homokágy került.

Homlokzatképzés:

A pillérek és íves kupola terméskővel burkoltak. A látszó faszerkezetek barna színű lazúrozással fedettek. A bádogos szerkezetek cinklemezből kialakítottak.

Környezetkímélő és megújuló energia hasznosítása: Napenergia hasznosítása - villamos hálózatra kapcsolt napelemes rendszer, az épület villamos energiarendszerére csatlakoztatva, polikristályos napelem, cseréptetőre telepítve teljesen, egyfázisú napelemes rendszer, 1,75-3,5 kW teljesítmény között. Tiszta Energiák 2,25kW egyfázisú

napelemes rendszer, cseréptetőre telepítve, teljesen. A projekt cselekvési ütemterve – összhangban a betervezett mérföldkövekkel.

4. Célkitűzések

A megyei területfejlesztési koncepcióban nevesített jövőkép elérését támogató átfogó célkitűzés alapján kiemelt cél „a megyében élők életkörülményeinek javítása, a megye fenntartható gazdasági és társadalmi viszonyainak megteremtése, a foglalkoztatás javítása.”

Kötegyán Község Önkormányzata e jövőkép célrendszere mentén és ahhoz maximálisan illeszkedve dolgozta ki a „Helyi termelők, helyi termékek piacra jutásának támogatása Kötegyánban” című projekt javaslatát.

A projekt a „Versenyképességet javító stratégiai cél rész céljai közül az alábbiakhoz illeszkedik: aktivitási ráta növelése, munkanélküliségi ráta csökkenése, hozzáadott érték növelése, beruházási ráta növelése. Azzal, hogy a projekt megvalósítása (azaz a meglévő piactér kor követelményeinek megfelelő kialakítása) révén biztosítottá válik a helyi termelők, kisvállalkozások termékeinek piacra juttatása.

Ezek a termékek magas hozzáadott értéket is képviselhetnek, így a piaci közvetítők kiiktatásával elérhető, hogy a termékek értékesítéséből származó haszon teljes egészében a helyi termelőknél, kisvállalkozásoknál maradjon. A megújuló piaci terület hasznosításának pozitív tapasztalatai valamint a helyi vállalkozások sikere pozitív hatást gyakorol a helyben/térségben élő lakosság vállalkozási kedvére is. Mindez (például: új helyi kisvállalkozások megjelenése, meglévő termelők/kisvállalkozások termelőkapacitásának bővítése) közvetve a beruházási ráta növekedését és a foglalkoztatás helyi bővülését (a munkanélküliségi ráta csökkenését) eredményezheti.

A projekt megvalósítása keretében sor kerül az üzleti környezet és a települési infrastruktúra integrált fejlesztésére, ezen keresztül pedig a társadalmi integráció feltételeinek javítására, a periferikus térségek (mint amilyen a Sarkadi Járás) felzárkózási esélyeinek javítására.

Az elmúlt két évtizedben Békés megye járásai között jelentős területi különbségek alakultak ki. Különösen hátrányos helyzetben van a Sarkadi járás. Hozzájárulás a gazdasági növekedéshez régiós, illetve országos összevetésben a megye kedvezőbb mutatókkal bíró térségei is legfeljebb átlagos, sok esetben átlag alatti gazdasági aktivitást mutatnak, ami összességében jól jelzi a megye egészének elmaradottságát.

Hozzájárulás a munkahelyteremtéshez: A munkanélküliségi ráta Békés megyei adatai 2-2,5%-os elmaradással követik az országos trendet. A megye négy nagyobb városának kistérsége (Békéscsaba, Gyula, Szarvas, Orosháza) az elmúlt évtizedben mindvégig az országos és az attól alig elmaradó dél-alföldi átlag körül mozgott.

A projekt az alábbi alcélokhoz csatlakozik: kedvező beruházási környezet kialakítása, belső fogyasztás növelése az életszínvonal emelésével, „A negatív társadalmi folyamatok mérséklése, lakosságmegtartó erő növelése, élhetőbb, élvezhetőbb lakókörnyezet kialakítása, elvándorlás mérséklése, helyi identitás erősítése, leszakadó és/vagy szegregált társadalmi csoportok integrálása.

A mezőgazdasági szektorban dolgozók és az általuk foglalkoztatott bér munkaező kedvezőbb jövedelmi helyzete felhajtó erő lehet a település/járás belső fogyasztására is, emellett terveink szerint a megtermelt javaknak egy, az eddiginél nagyobb része a termelői piacnak köszönhetően járáson belül értékesíthető, így megvalósul az anyagi javak egy részének járáson belüli körforgása is.

Kötegyán 1 463 lakossal rendelkezik. A projekt társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett településen valósul meg. A tervezett fejlesztés nem városi jogállású településen valósul meg. A jelen projekt egy, a térség környezeti és természeti erőforrásaira alapozott fenntartható helyi gazdaságfejlesztési beruházás, amely megvalósulásával a meglévő kapacitások megőrzését és megerősödését, valamint újak létrejöttének elősegítését eredményezi.

A helyi termelők helyzetbe hozásával közvetve az a nem titkolt célunk, hogy a mezőgazdaságban dolgozók (őstermelők) életkörülményeinek, jövedelmi helyzetének javításával elérjük azt, hogy a településen/térségben maradjanak. A projekt megvalósítás helyszíne szabad vállalkozási zónának minősül. A létrehozandó infrastruktúra működtetése (egyes szolgáltatások nyújtása stb.) helyi vállalkozások bevonásával történik: A meglévő piaci terület jelenleg alapfunkcióját sem képes maradéktalanul betölteni. Éppen ezért döntött úgy Kötegyán Község Önkormányzata, hogy a helyi termelők bevonásával számba veszi a meglévő piaci terület felhasználásának lehetőségeit és egy a helyi termelőknek és azok termékeiknek is helyet biztosító termelői piacot alakít ki. Az önkormányzat a helyi termelőknek igény szerint akár állandó elárusító helyet is tud biztosítani. Így a helyi termelők/vállalkozások a projekt előkészítésébe, megvalósításába és a tervezett infrastruktúra üzemeltetésbe is bekapcsolódnak.

A projekt hozzájárul a helyi gazdaság működését segítő helyi-térségi feltételek biztosításához, a fenntartható és befogadó fejlődés céljának eléréséhez. Ezen felül, közvetve hozzájárul a vállalkozások munkahelyteremtő képességének ösztönzéséhez.

5. A keresleti/kínálati piac jellemzése Kötegyánban

Az új piaci létesítmény kialakítására, működésére vonatkozóan 2019. december-2020.február közötti időszakban felmérést végeztünk a lakosság körében (kérdőív felmérés).

A felmérésbe be kívántuk vonni a helyi potenciális eladókat, helyi kistermelőket annak érdekében, hogy pontosabb képet kapjunk tevékenységükről, lehetőségeikről. Ugyanakkor megkérdeztük a lehetséges potenciális vevőket, helyi lakosokat a keresleti oldal felmérése szempontjából, szükségleteik megismerése céljából.

A kérdőíves felmérések eredményeit kiértékeljük, elemeztük, melyekből következtetéseket vontunk le. A kérdőívek mintája a tanulmány mellékleteként található.

5.1 Helyi termelők értékelése

A felmérésre vonatkozó kérdőívünk kitöltésével széleskörű képet kapunk a helyi termelők, eladók személyéről, az előállított termékekről, azok minőségéről, mennyiségéről, áráról. A kérdések összeállításánál fontosnak tartottuk, hogy lehetőség szerint választ kapjunk a lakosság véleményéről arra vonatkozóan, hogy a jövőre nézve milyen fejlesztési, javítási lehetőségeket képzelne el a piac hatékonyabb működésére vonatkozóan.

5.2 Pontecialis vevők, lehetséges elsődleges eladók (helyi lakosok) értékelése

A kérdőívek kitöltése személyes felkeresés útján, Kötegyán községben, a helyi lakosok körében történt, mely felmérést 2019. decemberében végeztük el, annak függvényében, hogy az új piaci épület fizikai átadására 2019. november 30-án került sor. Úgy gondoltuk, hogy így pontosabb képet kapunk a működésről, a beválás vizsgálat valóságáról, illetve a későbbi fejlesztési lehetőségekről már fognak tudni az elért személyek nyilatkozni.

A felmérés során 142 db kérdőívet sikerült kitöltenünk, ezáltal megismerhetjük az elért személyek, háztartások vásárlási, termelési szokásait.

Az alábbi táblázat szemlélteti a megkérdezett személyek nemét és életkorát.

Életkor	Nő	Férfi
0-29 év között	14	10
30-49 év között	36	19
50-69 év között	25	23
70 év felett	6	9

3 személy nem kívánt nyilatkozni a saját neméről, életkorukat tekintve 1 fő 0-29 év közötti, 1 fő 30-49 év közötti és 1 fő 50-69 év közötti.

Az életkor szerinti sávokat próbáltuk úgy kialakítani, hogy minden korosztályt érintsen, hiszen életkortól függően eltérő vásárlási és termelési szokásokkal találkozhatunk.

A második kérdésünkkel megvizsgáltuk, hogy a milyen arányban vannak azok a háztartások, ahol saját terméket állítanak elő. A megkérdezettek 74,0 %-a termel a saját háztartásában valamilyen házi terméket. 35 főnél nincs saját háztartásbeli termelés, ők potenciális vásárlói lehetnek a piacnak, hiszen jellemzően a helyi kisboltban vagy a szupermarketekben vásárolnak, vagy esetlegesen háznál vagy másik piacon szerezték be eddig termékeiket.

Interjúnk során kitértünk arra is, hogy a megkérdezettek milyen saját terméket fogyasztanak, amelyet háztartáson belül termelnek, állítanak elő.

Az eredmény főként a vidéki, falusi növénytermesztésből és állattartásból adódó termelési, előállítási lehetőségeket mutatja. A 61 fő döntő jelleggel házi lekvárt (baracklevár), savanyúságot (befőzött savanyúság, hordós savanyított káposzta), gyümölcsöt (körte, meggy, szilva, cseresznye, alma), hús—húskészítményt (baromfi, hurka, kolbász, hurka, töpörtyű, sonka) fogyaszt, melyet saját maga állít elő, termel. A kiskertekben ugyanakkor megtalálható egyéb zöldségféle is, padlizsán, burgonya, uborka. Méz, befőtt, különböző tejtermékek, túró, tejföl, gyógynövény előállításával is foglalkoznak, és van, aki házilag készíti a tésztákat is.

A következő témakörünkben azzal foglalkoztunk, hogy az előző pontban bemutatott személyek az előállított termékeket árulja e vagy elkívánja e adni a piacon.

Az elért személyek közül 7 fő kívánja eladni a megtermelt termékét, ők zöldségféléket, mézet, gombát termelnek, és lekvár készítésével foglalkoznak. A többi 135 fő nem szeretné árulni a saját háztartásában megtermelt, előállított terméket, ők jelenleg saját részre gazdálkodnak.

Az árukból a termelők átlagosan 78 kilogrammot állítanak elő éves szinten. Ez a mennyiségi skála 5 kg-tól 350 kg mennyiségig terjed. Azon lakosok, akik különböző, saját húskészítményeket fogyasztanak, náluk nagyobb mennyiség jelenik meg, gondoljunk itt a hurka, kolbász, sonka, baromfi portékára, ezen termékeknél akár 200-250 kg áru is megjelenik. A lekvár készítéssel foglalkozóknál 20-30 kg, túró és tejföl 60-70 kg, bor 300 liter, méz 80-90 kg, savanyúság esetén pedig 200-250 kg is előállításra kerül.

A tanulmányunk készítéséhez tájékozódunk azon termékekről, melyeket szívesen megvásárolnának a lakosok a helyi piacon, ezáltal nem kellene máshol beszerezni a terméket, esetlegesen elutazni más községbe, városba.

A legtöbben a megkérdezettek közül gyümölcsöt és zöldségfélét szeretne vásárolni a helyi piacon, ezen termékek iránti kereslet magas a kiértékelés szerint, főként a friss termékekre van igény.

7 fő ruhaneműt is szívesen látna a helyi árusítóhelyen, megfelelő minőségű, igényes kínálat esetén nem kellene máshol beszerezni a ruházati cikkeket, helyben is megoldódna az értékesítés.

Van pár olyan termék, amely 1-5 db szavazatot kapott a felmérés során, ezek az alábbiak:

- alkatrész
- tej
- túró

- sajt
- savanyúság
- száraztészta
- virág
- szerszám
- konyhai felszerelések
- méz
- déli gyümölcs
- húsáru
- szalonna
- gyógynövény
- vetőmag

A fentiekből megállapítható, hogy a lakosság kisebb részét sikerült elérnünk a felméréssel, mégis elég széleskörű termék iránti vásárlói igény jelent meg, mellyel akár a jövőben növelni is lehet a piac kihasználtságát.

A kérdőívek alapján megvizsgáltuk, hogy a megkérdezett személyeknek van e valamilyen vállalkozása, egyéni vállalkozó, őstermelő, vagy csak hobby szinten űzi a termelést.

A válaszadók közül 18 lakos rendelkezik őstermelői igazolvánnyal, 12 fő hobby szinten foglalkozik a gazdálkodással, 9 fő munkavégzés mellett folytatja a munkálkodást, 5 fő egyéni vállalkozó, a fennmaradó 98 főre pedig egyik válasz sem volt jellemző, 1 fő tartózkodott.

Érdekességgént pár adatot bemutatunk a gazdálkodók köréből:

- 1 fő őstermelő 50-60 kg közötti tejterméket készít és értékesít,
- 1 fő egyéni vállalkozó saját készítésű házi bort árul,
- 1 fő egyéni vállalkozó túrót és tejfölt értékesíti a piacon és házánál, ő az egyedüli az elért személyek tekintetében, aki a méz kivételével minden terméket maga állít elő, lsd lejjebb a táblázatban,
- 1 fő, aki 30-49 év közötti életkorú, 10 féle terméket a lenti táblázatból önellátóan termel,
- 1 fő őstermelői mézet, húsárut, és gyümölcsöt termel, ő viszont még nem értékesíti portékáit.

Az elért személyek közül 16 fő a piacon, 16 fő háznál, 110 fő pedig még sehol nem adja az általa megtermelt árut.

A lakosok közül jelenleg 2 fő árul a helyi piacon, amelyből az a következtetés vonható le, hogy a fenti másik 14 fő vidéki piacra viszi el a terméket értékesítésre. Soron következő kérdésünk a termékek minőségére vonatkozott, egytől ötig terjedő skálán lehetett jelölni a saját áru minőségét, ahol 1=rossz, 5=kiváló értéket képviselt. A legtöbb személy 4-es és 5-ös értékkel díjazta termékét, 7 személy sorolta 3-as kategóriába.

A megtermelt portéka ára is lényeges nézőpont, azon személyeknél, ahol saját termelés történik, a legtöbb termelő olcsóbb vagy azonos áron értékelte termékét.

A vásárlási szokások alapján fontos tényező, hogy milyen szempontok alapján döntjük el, hogy éppen hol vásároljuk meg az adott termékeket.

Értékelésünk kidolgozását követően az alábbi eredmények születtek, ahol több válaszadás is lehetséges volt:

- 40 fő a korábbi tapasztalatok alapján
- 76 fő a kedvezőbb ár
- 63 fő a minőség
- 53 fő ismerősök ajánlása
- 2 fő reklám
- 1 fő a csomagolás

szempontokat jelölte be. Ezáltal levonható az a következtetés, hogy a kedvező ár és a minőség a legfontosabb szempont a vásárlások alkalmával, ugyanakkor nem elvetendő ismerv az ismerősök általi ajánlás és a korábbi tapasztalatszerzés sem.

Az alábbi táblázatban láthatjuk, hogy a megkérdezett lakosok a feltüntetett élelmiszereket hol vásárolják meg, szerzik be. A válaszadásnál több lehetőséget is meg lehetett jelölni.

A számok az adott vásárlási helyszíneket előnyben részesítők számát (fő) mutatják.

	helyben	háznál	helyi kisboltban	piacon	szupermarketben	saját maga termeli
gyümölcs	7	7	12	82	18	69
tepertő	7	23	29	4	24	64
sárgarépa, petrezselyem	5	5	20	93	24	37
lekvár	20	16	20	23	28	57
méz	23	62	17	21	29	11
csirke	5	24	31	26	29	56
sajt	6	3	56	11	101	7
kolbász, szalonna	6	21	35	20	26	71
savanyúság	5	10	15	46	37	61
túró	1	7	54	17	91	7
tojás	6	19	22	50	32	51
tej	2	6	60	12	102	5
paradicsom, paprika	2	5	20	93	23	50

A táblázat kiértékeléséből megállapítható, ahogy a fentiekben is felmerült igényként a vevők részéről, hogy főként zöldség és gyümölcsöt szeretnének vásárolni a helyi piacon.

A gyümölcsöt, sárgarépát, petrezselymet, paradicsomot, paprikát a legtöbben jelenleg is valamelyik közeli piacon szerzik be, azonban paradicsom és paprika termesztéssel 50 fő foglalkozik az interjú alanyok közül.

A gyümölcs megtalálható 69 db háztartásban, saját termelés formájában.

A zöldségfélék döntő részét a piacok mellett a szupermarketekben vásárolják meg.

A lekvárt az elért személyek 40,1 %-a saját maga főzi, a méznél 43,7 %-os arány mutatható ki a háznál történő beszerzés tekintetében.

A beszámoló elején már foglalkoztunk a saját termelésű árucikkkel, ahol megállapítást nyert az a tény, hogy a lakosság jelentős része foglalkozik valamilyen állattartással, ezáltal a baromfi, a különböző húskészítmények (pl. kolbász, hurka, szalonna, sonka, stb.) több háztartásban is fellelhető. A kolbászt, szalonnát, aki nem saját maga állítja elő, azt más háztartásból vételezi, vagy felkeresi a helyi kisboltot vagy valamelyik bevásárlóközpontot.

A savanyúságot az elért lakosok döntő része saját háztartásban állítja elő vagy a piacon szerzi be. A sajt, túró és a tej vásárlása főként szupermarketekben történik, de szükség esetén a helyi kisboltban is beszerezhető.

A tojás a baromfit tartó háztartásokban alpból megtalálható, aki nem tart szárnyas jószágot, azon személyek háznál, a helyi kisboltban, piacon, szupermarketben vásárolják.

Következő kérdésünk: Ha vásárol helyben készített terméket, miért azt választja?
(Több válasz is elfogadott)

A válaszok az alábbiak szerint alakultak:

- megbízható a minősége: 30 fő
- ismerem a termelőt: 76 fő
- olcsóbb, mint máshol: 35 fő
- támogatni akarom a helyi termelőket: 17 fő
- nem kell érte másik településre utaznom: 25 fő
- nem vásárolok helyi terméket: 5 fő

Végezetül megkérdeztük a megkeresett személyek véleményét a jövőbeni fejlesztési lehetőségekről, mivel lehetne hatékonyabbá tenni a piac működését, az eladók számát növelni.

Az interjúalanyok döntő része a mosdóhelyiség kialakítását, a piactér zártabbá tételét javasolja, mert a jelenlegi épület nagyon huzatos.

Érkezett olyan észrevétel is, hogy több eladóra, illetve az árukészlet bővítésére, nagyobb árusító standok létesítésére lenne szükség. A konkrét piaci napokat meg kell határozni. Volt olyan személy is, aki a személy ellen irányuló vásárlói megkülönböztetést emelte ki problémaként, vagy más személy az eladók ellenőrzését tartaná fontosnak.

Kérdőívünk kitöltése során több visszajelzést kaptunk arról, hogy a helyi gazdálkodókat, termelőket meg kellene keresni, hogy ne vigyék el a községből áruikat, azokat a helyi piacon értékesítsék. Ezeket a megkereséseket különféle marketingeszközökkel lehetne a jövőre nézve elvégezni.

Igény merült fel a gyógynövénytermesztők és kézműves termékek előállításával foglalkozók megjelenéséről is.

6. Beválás vizsgálat

A piactér megújításával lehetőséget biztosítunk a helyi termelőknek a fokozottabb piaci jelenlétre, amely közvetve segít a náluk felhalmozódott mezőgazdasági tapasztalati tudás aktivizálásában, tovább fejlesztésében.

Környezettudatosságot építő, szemléletformáló akciókat kívánunk megszervezni. A projekt keretében a község saját költségvetéséből „környezettudatosságot építő, szemléletformáló akciók” megvalósítását tervezi.

Ezen akciók megvalósításába az önkéntesség, a szolidaritás és a környezettudatosság jegyében lehetőség szerint a teljes helyi közösséget be kívánjuk vonni.

A tervezett környezettudatosságot építő, szemléletformáló akció keretében a településképet kívánjuk szebbé varázsolni, olyan tevékenységeken keresztül, mint a közterület szeméttől való megtisztítása, az idős-, mozgásukban korlátozott lakosok segítése (például: fűnyírás, takarítás) és a közterületen történő virágültetés. Az ilyen és ehhez hasonló akciók összetartóbbá teszik a közösséget és tagjaira is építőleg hatnak.

Az új létesítmény minden vásárló/árus/érdeklődő/látogató számára elérhető, látogatható, továbbá a projekt keretében tervezett programokon „környezettudatosságot építő, szemléletformáló „akciók”-on önkéntes alapon bárki (bármely társadalmi csoporthoz tartozó egyén) részt vehet.

A projekt gazdasági aspektusain túlmenően jelentős annak közösségformáló szerepe is, hiszen elsősorban a helyi vásárlóerőre, a jövedelmeknek a térségben tartására (belső fogyasztás növelésére) alapozva hosszú távon képes lehet elősegíteni egy önmagáért felelősséget vállaló és dinamikus fejlődésre képes, kooperatív, újszerű megoldásokat kereső helyi közösség kialakulását.

A termelői piac létrehozásával a termékeiket maguk a termelők értékesítik (piacra jutás lehetőségének biztosítása), így az értékesítési folyamatba nem ékelődik be kereskedő a termelő és a végső felhasználó (fogyasztó) közé.

Ezzel a hozzáadott érték növelésén túl maguknak a termelői piacon értékesítésre kerülő termékeknek az életútja is átláthatóbbá és ellenőrizhetőbbé válik. Egy a helyi termékeket felvonultató széles termékskálával rendelkező termelői piac turisztikai vonzerővel is bír, amely így ehhez kapcsolódó sajtómegjelenéseket is generálhat, ezzel hozzájárulva a térség népszerűségének növeléséhez.

A területre jellemző, hogy a mezőgazdasági hagyományok révén rengeteg elsősorban a fóliás növénytermesztéssel kapcsolatos tapasztalat halmozódott fel.

A projekt éppen erre a tapasztalatra, szakértelemre épít – a termelői piac pedig ezeknek az erősségeknek a kiaknázását segíti elő. A fogyasztói szokások változásával, az egészségtudatos magatartás előtérbe kerülésével és a local patriotizmus felerősödésével pedig egyértelműen felerősödött a helyi élelmiszerek és kézműves termékek iránti igény.

Egyre nagyobb arányban lesznek jelen a piacon a helyi termelők által termelt alapanyagokból házilag készített félkész, vagy késztermékek. Így a projekt folyamányaként a helyi termelők által megtermelt/előállított termékek a termelési értékláncban előre lépnek.

A megújuló piaci terület hasznosításának pozitív tapasztalatai valamint a helyi vállalkozások sikere pozitív hatást gyakorol a helyben/térségben élő lakosság vállalkozási kedvére is.

A piaci napok meghatározottak, jelenleg szerdai és pénteki napokon, 8:00-12:00 óra közötti nyitvatartással üzemel a helyi piac.

A jelenlegi árusok száma 6-8 fő, ők rendszeresen megjelennek a piaci napokon. Az eladók közül 2 fő helyi lakos, 5 fő vidéki lakos, és 1 fő határon túlról, Romániából érkezik a kötegyáni piacra árulni.

Az általuk értékesített termékek:

- zöldség
- gyümölcs
- palánta
- virág
- tojás
- méz
- ruhanemű
- háztartási cikkek

Az árusítás feltétele előzetes bejelentés Kötegyán Község Önkormányzata felé.

7. Kapacitáskihasználtság

A projekt egy a térség környezeti és természeti erőforrásaira alapozott fenntartható helyi gazdaságfejlesztési beruházás, amely megvalósulásával a meglévő kapacitások megőrzését és megerősödését, valamint újak létrejöttének elősegítését eredményezi.

A tervezett fejlesztés nem tartalmaz kapacitásbővítést, csupán a jelenleg piaci területként kijelölt önkormányzati terület tényleges piaci funkciókkal történő felruházása, a jelenlegi- és leendő árusok (helyi termelők, kisvállalkozások) igényeinek megfelelő kialakítása történik meg.

A piac Kötegyánon kívül Sarkad, Méhkerék és Újszalonta településeket is kiszolgálja. A korábbi piaci terület mérete és a kapcsolódó kiszolgáló létesítmények hiánya miatt a jelenlegi árusoknak és a potenciálisan a piacon árusítani kívánó helyi termelőknek nem volt megfelelő.

A fejlesztés e problémát orvosolta, amely az elárúsító tér korszerűsítésén és bővítésén túl a szükséges kiszolgáló létesítményeket kialakításával hosszú távon kiszolgálja az árusok és vásárlók igényeit is, mindezt úgy, hogy (mivel az árusok számának fokozatos növekedésével és a piac helyi/térségi/megyei népszerűségének növekedésével is számolunk) hosszú távon nem eredményez kihasználatlan kapacitásokat.

8. További fejlesztési lehetőségek

A jövőre vonatkozó fejlesztési tervek között szerepel az épület féloldalasra zárása, a huzat, a nagy szél ellen, illetve a mosdóhelyiség, WC kialakítása, átmenetileg 1 db toitoi helyiség lesz bérelve a helyszínrre.

9. Összefoglalás

Tanulmányunkban bemutattuk a helyi piacok előnyeit és sokrétű szabályzórendszerét. A helyi piac megnyitását elhatározó Kötegyán célként tűzte ki, hogy élni kíván a piac által megnyíló új lehetőségekkel, úgy, mint a termelők egzisztenciális helyzetének javításával, a vásárlói igények jobb kielégítésével és az egészségesebb életmód megvalósításával.

A projektben közvetlenül vesznek részt őstermelők, vállalkozók, civil szervezetek, önkormányzat, ami a települési összefogás jelképe is lehet.

Kérdőíves interjú formájába felmértük a helyi termelők lehetőségeit, adottságait, valamint a helyi vásárlóerő elvárásait.

Hasznos tanácsokat fogalmaztunk meg a helyi piacot üzemeltető szervezet számára, valamint a potenciális helyi termelők számára is a piac sikeres működtetése érdekében. A projekt társadalmi hatása jelentős, javul a helyiek egészsége, fejlődik a település.

Az új árusítóasztalok 2020.március 16-ra kihelyezésre kerültek.

5. Ebből a termékből, termékekből évente kb. mennyit állít elő? (db, kg).....

6. Ön milyen terméket, termékeket vásárolna szívesen a helyi piacon?

.....

7. Vállalkozásának jogi formája:

*őstermelő *nincs vállalkozásom (magánszemély) *egyéni vállalkozó
*hobby *egyik sem *munka mellett végzem

8. Jelenleg hol adja el termékeit, ha állít elő saját terméket? (több válasz lehetséges)

*még sehol *interneten *piacon *helyi boltban *háznál
*egyéb:.....

9. Értékelje terméke minőségét egytől ötig terjedő skálán, 1 = rossz, 5 = kiváló (karikázza be a helyes választ, ha állít elő saját terméket)

1 2 3 4 5

10. Értékelje termékének árát (ha állít elő saját terméket):

olcsóbb, mint máshol azonos ár drágább, mint másé

11. Mi alapján dönti el, hogy hol vásárol? (Kérjük, húzza alá, több válasz is lehetséges)

*korábbi tapasztalatok alapján *kedvezőbb ár *minőség
*csomagolás *ismerősök ajánlják *reklám alapján

12. Kérjük, jelölje meg X-el, hol vásárolja meg az alábbi termékeket?

	helyben	háznál	helyi kisboltban	piacon	szupermarketben	saját maga termeli
gyümölcs						
tepertő						
sárgarépa, petrezselyem						
lekvár						
méz						
csirke						
sajt						
kolbász, szalonna						
savanyúság						
túró						
tojás						
tej						
paradicsom, paprika						

13. Ha vásárol helyben készített terméket, miért azt választja? (Jelölje aláhúzással)

*megbízható a minősége

*ismerem a termelőt

*olcsóbb, mint máshol

*támogatni akarom a helyi termelőket

*nem kell érte másik településre utaznom

*nem vásárolok helyi terméket

14. Mit gondol, mivel lehetne a piac árusainak számát növelni, illetve milyen fejlesztésekkel lehetne ösztönözni a piac hatékonyabb működését?

.....

.....

.....

Köszönjük válaszait!

